

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної
та архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРИ

Освітньо-професійна програма «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Кропивницький – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до дисципліни
3. Мета і завдання дисципліни
4. Формат дисципліни
5. Програмні результати навчання
6. Обсяг дисципліни
7. Ознаки дисципліни
8. Пререквізити
9. Технічне та програмне забезпечення / обладнання
10. Політика курсу
11. Навчально-методична карта дисципліни
12. Система оцінювання та вимоги
13. Рекомендовані джерела інформації

1. Загальна інформація

Назва курсу	ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРИ
Викладач	Зоя СТЕЖКО, кандидат філософських наук, доцентка кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Профайл викладача	https://www.researchgate.net/profile/Zoia-Stezhko ORCID – 0000-0002-0172-4487 https://publons.com/researcher/2953586/ Web of Science ResearcherID AAI-2780-2021 https://scholar.google.com/citations?view_op=list_works&hl=ru&user=xzh-_RwAAAAJ
Контактний телефон	+38(050) 939 43 58
Е-пошта	zoiastez@ukr.net
Фейсбук	www.facebook.com/z.stezhko
Консультації	<i>очні</i> – відповідно до затвердженого графіку консультацій; <i>онлайн</i> – е-листування, у месенджері (Facebook-Messenger), вебінари на платформі Zoom (за запитом здобувача вищої освіти)
Система дистанційного навчання	http://moodle.kntu.kr.ua/

2. Анотація до дисципліни

Анотація курсу. Основним критерієм роботи закладу вищої освіти є рівень підготовленості здобувачів, раціональне поєднання теоретичних знань з умінням застосовувати їх на практиці у загальнокультурному контексті. Навчальна дисципліна «Філософія культури» знайомить з особливостями філософського осмислення духовної культури, її основними характеристиками та проблемами, співвідношенням традиційної та нетрадиційної, елітарної та масової культури, специфікою субкультури, а також з провідними тенденціями сучасного світового та вітчизняного культурного розвитку.

3. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія культури» є, по-перше, визначення місця філософії культури у рамках загальнофілософської проблематики; по-друге, окреслення кола проблем філософії культури як метатеорії культурознавчих дисциплін; по-третє, визначення специфічного простіру культурно-філософського аналізу, який може бути представлений як вирішення основного

питання філософії в системі «людина – культура».

Завдання:

Формування компетентностей (ІК – інтегральної, ЗК – загальних, СК – спеціальних):

ІК Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні завдання та практичні проблеми у інформаційній, бібліотечній та архівній сфері або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідження та/або здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні компетентності:

- СК 1. Здатність до формування ефективної системи управління інформаційною, бібліотечною та архівною діяльністю.
- СК 2. Здатність організувати роботу та здійснювати керівництво інформаційно-аналітичними структурними підрозділами на підприємствах, в організаціях та установах, зокрема в архівних та бібліотечних.
- СК 5. Здатність відстежувати тенденції розвитку предметної сфери шляхом проведення аналізу інформаційних потоків та масивів.
- СК 10. Здатність забезпечувати ефективне управління інноваційними проектами.
- СК 12. Здатність здійснювати інформаційний моніторинг.
- СК 14. Здатність забезпечувати управління проектною діяльністю.

4. Формат дисципліни

Для денної форми навчання викладання курсу передбачає для засвоєння дисципліни традиційні лекційні заняття із застосуванням електронних презентацій, поєднуючи із практичними роботами; формат очний (offline / Face to face).

5. Програмні результати навчання

РН1. Формувати стратегії системної організації, модернізації, підвищення ефективності управління інформаційною, бібліотечною та архівною діяльністю.

РН8. Створювати та реалізовувати затребувані споживачами інформаційні продукти та послуги.

РН10. Використовувати прикладні соціокомунікативні технології для організації ефективного спілкування на професійному, науковому та соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва.

РН17. Планувати та розробляти міжнародні проекти, здійснювати керування проектною діяльністю в галузі, ефективну комунікацію між її учасниками, генерувати нові ідеї та забезпечувати їх успішну реалізацію на основі гармонійного спілкування

українською та іноземними мовами. Планувати та розробляти міжнародні проекти, здійснювати керування проектною діяльністю в галузі, забезпечувати її ефективну реалізацію.

6. Обсяг дисципліни

Вид роботи	Кількість годин
Лекції	16
Практичні заняття	32
Самостійна робота	72
<i>Разом</i>	<i>120</i>

7. Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Кількість кредитів / годин	Вид підсумкового контролю	Нормативна / вибіркова
2023/2024	1	1	4/120	іспит	нормативна

8. Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Філософія культури» істотно підвищиться, якщо здобувач попередньо опанував та/або повторив матеріал з історії вітчизняної та світової культури, історії України, філософії, інформаційних ресурсів.

9. Технічне й програмне забезпечення / обладнання

Для викладання дисципліни «Філософія культури» застосовується потужна матеріально-технічна база кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи: мультимедійні засоби, спеціалізовані комп'ютерні лабораторії, персональні комп'ютери, локальна комп'ютерна мережа, програмне забезпечення, вільний доступ до Інтернету, відкрита бездротова мережа Wi-Fi.

10. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення. Під час організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському

національному технічному університеті (http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/The_provisions_of_company_profile.pdf); Положення про організацію вивчення вибіркових навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО (<http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/vibir.pdf>); Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ (<http://www.kntu.kr.ua/?view=univer&id=72>).

11. Навчально-методична карта дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1.	Тема 1. ФІЛОСОФІЯ, НАУКА, КУЛЬТУРА - ГРАНІ ВЗАЄМОДІЇ. Філософія як основа соціокультурної системи суспільства. Наука як раціональна реконструкція світу: соціально-методологічний вимір. Культура як багаторівнева система - ідеалів, цінностей, світоглядів та способів мислення.	2	4	10
2.	Тема 2. ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРИ: ЗМІСТ ТА ПРОБЛЕМИ. Межі дисципліни «Філософія культури». Філософія культури у системі гуманітарного знання. Особливості філософії культури.	2	4	10
3.	Тема 3. ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРИ В ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКОМУ ОСМИСЛЕННІ. Формування та розвиток філософії культури: від античності до середини ХХ ст. Культура доби Постмодерну. Філософське бачення взаємозв'язку релігії та культури.	2	4	10
4.	Тема 4. ПРЕЗЕНТАЦІЯ КУЛЬТУРИ ЯК ОБ'ЄКТА ЦІЛІСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ. Походження та соціальна сутність поняття «культура. Характерні ознаки культури. Типологія культури та її різновиди. Культура та цивілізація.	2	4	8
5.	Тема 5. ТРАДИЦІЙНА ТА НЕТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА. Поняття ментальності та її типи. Традиційна та нетрадиційна культура.	2	4	8
6.	Тема 6. ЕЛІТАРНА ТА МАСОВА КУЛЬТУРА. Типологія елітарного та масового у культурі. Елітарна культура: характерні ознаки. Масова культура. Субкультура.	2	4	8
7.	Тема 7. МІЖКУЛЬТУРНІ КОМУНІКАЦІЇ. «Міжкультурна комунікація»: визначення та зміст поняття. Спілкування-діалог-культура. Позитивне спілкування як ідеал.	2	4	8
8.	Тема 8. КУЛЬТУРА ТА СУЧАСНІСТЬ. Глобальні проблеми людства та сучасна культура. Діалог культур як еволюційна форма самореалізації людства. Діалогічність як базова характеристика української культури.	2	4	10

Разом	16	32	72
--------------	----	----	----

12. Система оцінювання та вимоги

Протягом семестру здобувач може отримати max. 60 балів, 40 балів виносяться на іспит. По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, тестування, презентації індивідуальних завдань, вирішення практичних задач та кейсів. При виставленні загальної оцінки за іспит враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Розподіл балів, які отримують здобувачі при вивченні дисципліни «Філософія культури»

Поточний контроль та самостійна робота										Підсумковий контроль	
Змістовий модуль 1.				Змістовий модуль 2.						Іспит	Сума
T1	T2	T3	ЗК1	T4	T5	T6	T7	T8	ЗК2		
4	6	10	10	4	3	3	2	8	10	40	100

Примітка: T1, T2, ..., T8 – теми; ЗК1, ЗК2 – підсумковий змістовий контроль.

Шкала оцінювання

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка		
		За національною системою (екзамен, диф. залік, курс. проект, курс. робота, практика)	За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	Зараховано	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	Зараховано	82-89
C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	Зараховано	64-73
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії			60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	Незараховано	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота			1-34

13. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Бенъє Ж.-М. Роздуми про мудрість / Пер. з фр. К.: Ніка-Центр, 2003. 168 с.
2. Вебер Макс. Протестантська етика і дух капіталізму. К.: Основи, 1994. 261 с.
<http://litopys.org.ua/weber/wbr.htm>
3. Гадамер Г. Г. Істина і метод. Основи філософської герменевтики. Пер. з нім. О. Мокровольського. Том 1: К.: Юніверс. 2000. 456 с. https://shron3.chtyvo.org.ua/Gadamer_Hans-Georg/Istyna_i_metod_t1.pdf.
4. Дерріда Ж. Структура, знак і гра в дискурсі гуманітарних наук. Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів: Літопис, 1996. С. 457–477.
5. Дерріда Ж. Письмо та відмінність. К.: Основи, 2004. 602 с.
https://chtyvo.org.ua/authors/Derrida_Jacques/Pysmo_ta_vidminnist/
6. Дерріда Ж. Цілі людини. Після філософії: кінець чи трансформація? К.: Четверта хвиля. 2000. С. 114-145.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Derrida_Jacques/Tsili_liudyny.pdf
7. Леві-Строс К. Первісне мислення. К.: Український центр духовної культури. 2000. 324 с.
https://chtyvo.org.ua/authors/Levi-Strauss_Claude/Pervisne_myslennia/
8. Кун Т. Структура наукових революцій. К.: Port-Royal. 2001. 228 с. <http://litopys.org.ua/kuhn/kuhn.htm>
9. Ортега-і-Гассет Х. Дегуманізація мистецтва. Вибрані твори. Київ: Основи, 1994. С. 238–272.
10. Ортега-і-Гассет Х. Роздуми про Дона Кіхота / Пер. з ісп. Галини Верби. К.: Дух і літера, 2012. 216 с.
11. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. Том 1. У полоні Платонових чарів. Том 2. Спалах пророцтва: Гегель, Маркс та послідовники. К.: Основи, 1994. С. 444/495
https://platona.net/load/knigi_po_filosofii/politologija/karl_popper_vidkrite_suspilstvo_ta_jogo_vorogi/21-1-0-1436
12. Сторі Джон. Теорія культури та масова культура / Пер. з англ. С. Савченка. Харків: Акта, 2005. 360 с.
https://hromadalib.files.wordpress.com/2016/08/storey_2005_theory.pdf.
13. Тейлор Ч. Джерела себе. Творення новочасної ідентичності. К.: Дух і літера, 2005. 696 с.
<https://ru.scribd.com/document/524212231/%D0%A2%D0%B5%D0%B9%D0%BB%D0%BE%D1%80-%D0%A7-%D0%94%D0%B6%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BB%D0%B0-%D1%81%D0%B5%D0%B1%D0%B5>
14. Тойнбі А. Дослідження історії: в 2 томах. Київ: Основи, 1995. <http://studentdream.narod.ru/toynbee1.htm>
15. Шелер М. Сутність моральної особистості // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. К., 1996. С.10-<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/sheler.html>

16. Albert Schweitzer. Civilization and Ethics. Volume 38, Issue 2, Summer 1963, Ernest W. Ranly. Pages 237-254. Available at: <https://doi.org/10.5840/thought196338220>

17. Ernst Cassirer “An Essay on Man: An Introduction to a Philosophy of Human Culture”. Available at: <https://oceanofpdf.com/authors/ernst-cassirer/pdf-an-essay-on-man-an-introduction-to-a-philosophy-of-human-culture-download/>

18. Jean-Francois Lyotard. “The Postmodern Condition: A Report on Knowledge”.

Available at: <https://oceanofpdf.com/authors/jean-francois-lyotard/pdf-the-postmodern-condition-a-report-on-knowledge-download/>

19. Heidegger M. 1978. Letter on Humanism. Trans. F. A. Capuzzi. London: Routledge.

20. Nietzsche F. 1910. Human, All Too Human. Trans. H. Zimmern. Edinburg, London: T. N. Foulis.

21. Nietzsche, F. 2013. Beyond Good and Evil. EBook #4363. Trans. H. Zimmern.

22. Sartre, J.-P. 1975. ‘Existentialism is a Humanism’, in Existentialism from Dostoyevsky to Sartre. New American Library 1.

Додаткова література:

1. Вдовиченко Г. Філософія культури як напрям філософської думки України 20-30-х рр. ХХ ст. (Історико-філософський аналіз) Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук за спеціальністю 09.00.05 – Історія філософії. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Міністерство освіти і науки України. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Міністерство освіти і науки України. - Київ, 2017. URL:

https://chtyvo.org.ua/authors/Vdovychenko_Heorhii/Filosofia_kultury_iak_napriam_filosofskoi_dumky_Ukrainy_20-30-kh_rr_KhKh_st_Istoryko-filosofskyi_an/

2. Возняк С. С. Ейдетичне споглядання у становленні культурної комунікації та соціокультурної ідентичності // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. № 11 (384). С. 14–19.

3. Возняк С. С. Категорії «форма» і «зміст» у філософській культурі європейського середньовіччя // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2019 № 13 (397). С. 133–138.

4. Возняк С. Форма і матерія як категорії середньовічної філософської культури // Філософські пошуки, вип.. 1 (11) / 2020. Філософські та культурологічні дослідження. Львів: ННВК «АТБ», 2020. С. 39–51.

5. Гантінгтон, С. Зіткнення цивілізацій. К.: Основи. 2005. 603 с.

http://4ua.co.ua/sociology/rb3ac68a5d43b88421216d36_0.html

6. Гатальська, С.М. Філософія культури. Підручник К.: Либідь. 2005. 328 с.

https://platona.net/load/knigi_po_filosofii/istorija_ukrainskaja/gatalska_s_m_filosofija_kulturi_2005/69-1-0-1743

7. Енциклопедія постмодернізму. К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. 503 с.

<https://ekmair.ukma.edu.ua/items/66d4f915-3b3e-4c03-9fe9-5f212ee2b3c0>

8. Любимий Я. Масова культура. Філософський енциклопедичний словник: енциклопедія. НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди. Київ: Абрис, 2002. 742 с.

https://chtyvo.org.ua/authors/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskyi_entsyklopedychnyi_slovnyk/

9. Сінкевич О. Б. Соціальні практики масової культури: ідентифікаційний дискурс: монографія. Львів: ЛНУ. 2015. 359 с.

10. Спільна історія. Діалог культур: навчальний посібник / П. Вербицька, Н. Голосова, В. Дяків; Всеукр. асоц. викл. історії та сусп. дисциплін «Нова доба». Львів: ЗУКЦ, 2013. 256 с.

11. Стежко, З.В. Стежко, Ю.Г. Суперечливість свободи та парадокси відповідальності (антропологічний аналіз). Anthropological Measurements of Philosophical Research. 2018. №13. 65-78.

<http://dx.doi.org/10.15802/ampr.v0i13.131937>

12. Українська людина в європейському світі: базові виміри ідентичності: навчальний посібник. За ред. Т. Смовженко. К.: УБС НБУ. 2015. 609 с.

https://books.google.com.ua/books/about/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D1%8E%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%94.html?id=BYn5jwEACAAJ&redir_esc=y

13. Шабанова, Ю.О. Філософія культури: підручник. Дніпро: ЛІРА. 2019. 240 с.

<https://filosof.nmu.org.ua/ua/%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%A8%D0%90%D0%91%D0%90%D0%9D%D0%9E%D0%92%D0%902019%D1%84%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB.pdf>

14. D’Agostini F. 2019. ‘Misunderstandings About Truth’, Church, Communication and Culture 4(3): 266–286. Available at: <https://doi.org/10.1080/23753234.2019.1667252>

15. Aleksandravičius P. 2016. 'The Need for Dialogic Consciousness in Postmodern Politic Society', *Filosofija. Sociologija* 27(1): 14–22.
16. Choza J. *Philosophy of Culture. Themata* Sevilla 2021. 307 c. https://www.academia.edu/45127149/Philosophy_of_Culture.
17. Hamilton A. Scruton's Philosophy of Culture: Elitism, Populism, and Classic Art *The British Journal of Aesthetics*, Volume 49, Issue 4, October 2009, Pages 389–404. <https://doi.org/10.1093/aesthj/ayp035>.
18. Kozak, P. 2018. 'The Many Faces of Conceptualism', *Diametros* 57: 88–100. Available at: <https://doi.org/10.13153/diam.1237>.
19. Luft, S. *The Space of Culture: Towards a Neo-Kantian Philosophy of Culture* (Cohen, Natorp, and Cassirer) (Oxford, 2015; online edn, Oxford Academic, 22 Oct. 2015). <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198738848.001.0001>.
20. Piqué, P. Ernst Cassirer's Philosophy of Culture: An Economic Assessment of Scope and Limitations *Foundations of Science*, 2021 volume 26. 341–354. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10699-020-09678-w>.
21. Ranalli, C. 2020. 'Deep Disagreement and Hinge Epistemology', *Synthese* 197: 4975–5007. Available at: <https://doi.org/10.1007/s11229-018-01956-2>.
22. Stezhko Z. & Shalimova, N. Problems and Prospects for the Formation of a General Methodology of Knowledge. *Philosophical Reflections. Filosofija-Sociologija*. T. 33. Nr. 3. 2022. С. 197-205. <https://doi.org/10.6001/fil-soc.v33i3.4765>.
23. Stezhko Z., Rimar S. Social cognition in the social and cultural focus of the postmodern epoch. *Вісник НАУ. Філософія. Культурологія. Збірник наукових праць. Том 32. № 2. 2020. С. 56-60*. <https://doi.org/10.18372/2412-2157.32.15106>.
24. White M. *A Philosophy of Culture: The Scope of Holistic Pragmatism*. Published: Aug 14, Princeton. University Press. 2005. 216 p. <https://press.princeton.edu/books/paperback/9780691123981/a-philosophy-of-culture>
25. Yi J. Reflections on philosophy of culture in China. *Social Sciences in China* Volume 29. Issue 4. P. 131–142. [Published online: 04 Oct. 2010. <https://doi.org/10.1080/02529200802500441>

Інформаційні ресурси:

1. Сайт Українського філософського фонду <http://www.philosophy.ua>.
2. Електронна бібліотека філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/lib_cat_ph/6/all/6.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи, Протокол №1 від «28» серпня 2023 р.